

Poznań, 28 sierpnia 2026 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

NP-III.4131.1.175.2026.4

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662, z późn. zm.)

orzekam

nieważność § 4 ust. 1 załącznika nr 1 do uchwały nr 282/XXIX/2026 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 4 sierpnia 2026 r. w sprawie Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Śrem - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 4 sierpnia 2026 r. Rada Miejska w Śremie podjęła uchwałę nr 282/XXIX/2026 w sprawie Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Śrem, zwaną dalej „uchwałą”. Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Śrem załącznik do uchwały, zwany dalej „Regulaminem”.

Uchwałę podjęto na podstawie: „art. 18 ust. 2 pkt 14a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2026 r. poz. 662 i 912) oraz art. 90f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r. poz. 881, z 2024 r. poz. 1933, z 2023 r. poz. 1234, z 2026 r. poz. 203 i 319)”. Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu 6 sierpnia 2026 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Przedmiotową uchwałą Rada Miejska w Śremie uchwaliła „Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Śrem”.

Uchwała została podjęta na podstawie art. 90f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881), zwanej dalej „u.s.o.”, zgodnie z którym: „Rada gminy uchwała regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie

Al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań, tel. 61-854-14-51, fax. 61-854-18-36
www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: np@poznan.uw.gov.pl
www.gov.pl, infolinia tel. 222 500 117
e-Doręczenia: AE:PL-89487-43442-EWAFC-19

gminy, kierując się celami pomocy materialnej o charakterze socjalnym, w którym określa w szczególności: 1) sposób ustalania wysokości stypendium szkolnego w zależności od sytuacji materialnej uczniów i ich rodzin oraz innych okoliczności, o których mowa w art. 90d ust. 1; 2) formy, w jakich udziela się stypendium szkolnego w zależności od potrzeb uczniów zamieszkałych na terenie gminy; 3) tryb i sposób udzielania stypendium szkolnego; 4) tryb i sposób udzielania zasiłku szkolnego w zależności od zdarzenia losowego”.

Analiza treści art. 90f u.s.o. prowadzi do stwierdzenia, iż określając materię, jaką pozostawiono do uregulowania w drodze uchwały radzie gminy, wyznacza on granice upoważnienia ustawowego do wydania aktu prawa miejscowego. O ile jednak w zakresie przedmiotowym nie tworzy on zamkniętego katalogu elementów kształtujących treść regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym, które winny być w takim regulaminie ujęte, o tyle użyte w nim wyrażenie „w szczególności” wskazuje, iż uchwalany regulamin obligatoryjnie musi obejmować wszystkie kwestie określone w art. 90f pkt 1-4 u.s.o.

Jednocześnie fakt, iż rada może unormować w uchwale podejmowanej w oparciu o art. 90f u.s.o. także inne sprawy niż wymienione w pkt 1-4 tego przepisu, nie oznacza pełnej dowolności w zakresie ustalania regulaminu udzielania pomocy materialnej.

W tym miejscu organ nadzoru zwraca uwagę, że w Rozdziale 8a u.s.o., zatytułowanym: „Pomoc materialna dla uczniów”, ustawodawca zamieścił szereg przepisów (art. 90b i nast.) o charakterze bezwzględnie obowiązującym. Wiążą one także prawodawcę miejscowego przy realizacji normy kompetencyjnej wynikającej z art. 90f u.s.o. Wszelkie zapisy przedmiotowego regulaminu, które w sposób odmienny regulują kwestie dotyczące przyznawania stypendiów i zasiłków szkolnych, muszą być uznane za istotnie naruszające prawo.

Na podstawie § 4 ust. 1 Regulaminu rada uchwaliła, iż: „Stypendium szkolne przyznawane jest na wniosek rodziców albo pełnoletniego ucznia albo odpowiednio dyrektora szkoły, kolegium pracowników służb społecznych lub ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego. Stypendium szkolne może być również przyznawane z urzędu.”.

Powyższą regulacją Rada Miejska w Śremie wkroczyła w materię unormowaną w art. 90n ust. 2 u.s.o., w myśl którego: „Świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym są przyznawane na: 1) wniosek rodziców albo pełnoletniego ucznia; 2) wniosek odpowiednio dyrektora szkoły, kolegium pracowników służb społecznych lub ośrodka, o którym mowa w art. 90b ust. 3 pkt 2” (publicznego lub niepublicznego ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego).

Zgodnie z treścią art. 3 pkt 10 u.s.o.: „Ilekoć w dalszych przepisach jest mowa bez bliższego określenia o: [...] rodzicach – należy przez to rozumieć także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem”. Stosownie do zapisów art. 90n ust. 3 u.s.o.: „Świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym mogą być również przyznawane z urzędu”.

Rada Miejska w Śremie w kwestionowanym przepisie unormowała zatem raz jeszcze to, co unormował już ustawodawca, dokonując jednocześnie modyfikacji przepisów ustawowych.

Formułując bowiem katalog podmiotów uprawnionych do złożenia wniosku o przyznanie stypendium szkolnego, pominęła osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem, co pozostaje w wyraźnej sprzeczności odpowiednio z art. 90n ust. 2 pkt 1 (w związku z art. 3 pkt 10) i pkt 2 u.s.o.

W ocenie organu nadzoru uchwalenie § 4 ust. 1 Regulaminu z naruszeniem wskazanych powyżej przepisów u.s.o. stanowi naruszenie prawa o charakterze istotnym, skutkującym nieważnością wadliwej regulacji.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji rozstrzygnięcia nadzorczego.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.
2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

wz. Wojewody Wielkopolskiego
I Wicewojewoda Wielkopolski
(-) Karolina Fabiś-Szulc
(kwalifikowany podpis elektroniczny)

Otrzymują:
Rada Miejska w Śremie
Burmistrz Śremu